

Mobilitetsmuligheder og Mobilitetsmodeller i JUMP

Zick, Sebastian; Jensen, Christine Revsbech; Bertling, Esther; Jensen, Christine Revsbech

Publication date:
2020

Document Version
Andet version

Citation for published version (APA):
Zick, S., Jensen, C. R., Bertling, E., (TRANS.), & Jensen, C. R., (TRANS.) (2020, mar.). Mobilitetsmuligheder og Mobilitetsmodeller i JUMP. Roskilde Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Mobilitetsmuligheder og Mobilitetsmodeller i JUMP

Indhold

<u>Mobilitetsfaserne i JUMP .....</u>	<u>2</u>
<u>Inspirationstur .....</u>	<u>2</u>
<u>Udveksling imellem værkstederne .....</u>	<u>3</u>
<u>Praktik .....</u>	<u>4</u>
<u>Future Camps .....</u>	<u>5</u>
<u>Særlige events .....</u>	<u>6</u>
<u>Mobilitetsmodeller i JUMP .....</u>	<u>7</u>
<u>"Tretrinsraketten" .....</u>	<u>7</u>
<u>Pandekage-modellen .....</u>	<u>8</u>
<u>JUMP and Bike-modellen .....</u>	<u>9</u>
<u>Par-modellen .....</u>	<u>10</u>
<u>Alternative veje .....</u>	<u>11</u>

Originalt udgivet af:

Europa-Universität Flensburg, Institut für Erziehungswissenschaften
Arbeitsbereich Erwachsenenbildung.

Forfattere (dansk udgave):

Sebastian Zick og Christine Revsbech Jensen, oversat til dansk af Esther Bertling og Christine Revsbech Jensen

Denne brochure er udviklet inden for rammerne af projektet i samarbejde med alle JUMP-projektpartnere.

ISBN dansk e-version: 978-87-7349-194-2

Interreg
Deutschland - Danmark

Mobilität in JUMP

Mobilitetsfaserne i JUMP

Det centrale kendetegn ved JUMP er de forskellige former for mobilitet, som de unge deltagere fra produktionsskoler får tilbudt igennem projektet. De adskiller sig fra hinanden ved deres varighed, pædagogiske udformning og form for ledsagelse fra lærere, samt de opgaver, som deltagerne står over for.

Vi vil her kort fremstille de enkelte mobilitets-modeller for at give et indblik i JUMPs mangfoldige mobilitetsmuligheder. Det er også nødvendigt med denne introduktion idet vi efterfølgende vil præsentere mobilitetsmodeller i JUMP, som viser hvilke mobilitetsforløb vi har set i projektet.

Inspirationstur

Inspirationsturen tilbyder et første og lettilgængeligt spring mod nye omgivelser i det andet land. Den er opbygget som en endags-ekskursion, hvor deltagere fra en produktionsskole besøger en af JUMP-partnerens produktionsskoler i det andet land. På grund af den lange rejsetid blev nogle

inspirationsture forlænget til to dage. Turene bliver ledsaget af en eller flere lærere fra den besøgende skole og bliver planlagt i et samarbejde mellem de deltagende produktionsskoler.

Målet er, at deltagerne får et første indblik i den anden produktionsskole og omgivelserne. Der sættes fokus på at eleverne lærer værkstederne på den fremmede skole at

kende og kommer i personlig kontakt med lærerne og eleverne det nye sted. Ofte blev der også brugt tid på at vise deltagerne lidt af byen eller området på små ture eller udflugter.

Inspirationsturene er på den måde små "bidder" som skal give appetit på yderligere ophold i udlandet og som også kan bruges til den konkrete forberedelse af den næste fase, som er udvekslinger værkstederne imellem. Allerede på inspirationsturen kan eleverne vælge det værksted, som de bedst kan lide.

Udveksling imellem værkstederne

Udvekslingen værkstederne imellem er den første udvidede form for ophold i udlandet igennem JUMP. Oprindeligt var aktiviteten beskrevet som havende en varighed på tre til fire dage, men et ophold på fire dage har vist sig at være mest gennemførligt i praksis. Ligesom på inspirationsturen, rejser to elever fra en produktionsskole til en partnerskole i nabolandet sammen med en lærer.

Arbejdet på en eller flere af partnerskolens værksteder er her i fokus. Deltagerne vælger efter egen interesse et af værkstederne, hvor de så arbejder sammen med de lokale elever og gennemfører egne projekter. Under opholdet bliver eleverne konfronteret med, for mange, et nyt sprog, andre institutionelle regler og ukendte omgivelser. De lærere, som ledsager eleverne, er til stede under opholdet for

3

at støtte dem, men træder lidt i baggrunden når eleverne arbejder på værkstederne på den fremmede skole, da det her er de lokale lærere på værkstedet, der tager sig af eleverne.

Udover arbejdet på værkstederne kommer yderligere aktiviteter. For eksempel ved en fælles aften for danske og tyske deltagere eller en udflugt rundt i området, så at eleverne, udover arbejdet på værkstedet, fik indblik i det daglige liv i naboregioner og -lande.

Det efterstræbes desuden at skabe kontakt til mulige praktikpartnere under udvekslingerne til værkstederne. Vi besøgte JUMP-netværkspartnere fra forskellige brancher, som kunne tilbyde praktikpladser til interesserede elever fra det andet land.

Praktik

JUMPs tredje mobilitetsfase er **praktikken**. Opholdet varer 12 dage, hvilket vil sige 10 arbejdsdage og en weekend. Men i løbet af projektet er dette tidsrum også blevet justeret.

I modsætning til de første to mobilitetsfaser var praktikken en udfordring for eleverne, fordi det krævede en høj grad af selvstændighed. Der er nu ingen kontaktperson fra deres egen skole på praktikstedet, der står til rådighed for praktikanterne. Eleverne kan dog til enhver tid kontakte en af den lokale partnerskoles lærere, hvis der opstår problemer.

Eleverne er under praktikken konfronteret med den opgave, at de skal integrere sig i den daglige rutine i fremmede omgivelser. I de fleste tilfælde skal praktikanterne desuden prøve at kommunikere på et andet sprog. Uden for arbejdstiden må praktikanterne selv planlægge deres fritid. Kost og logi

4

bliver arrangeret af partnerskolen som praktikken er arrangeret igennem.

Efter praktikken gennemføres en evalueringssamtale med praktikanten, læreren samt lederen af den virksomhed, hvor eleven har været i praktik. Her kan der gøres status på de erfaringer, som blev samlet under praktikken, og vellykkede læreprocesser eller vanskeligheder kan tages op.

Vi har set, at praktikkerne er opstået på meget forskellige måder. I nogle tilfælde opstod kontakten imellem praktikanten og virksomheden på en inspirationstur eller på en inspirationstur skolerne imellem. I nogle tilfælde igennem særlige projektaktiviteter såsom *JUMP and Bike* eller på sildemarkedet i Stege. Og i andre tilfælde var der ingen direkte kontakt imellem praktikanterne og virksomheden, inden de tog af sted.

Future Camps

En anden form for ophold i udlandet, end mobilitetsfaser der gerne leder til praktik, er **Future Camps**. I modsætning til de tidligere nævnte mobilitetsfaser bliver der ikke lagt fokus på arbejdet på partnerskoler, værksteder eller i en virksomhed, men på at deltagere fra alle partnerskoler lærer og arbejder sammen det samme sted. Formålet med Future Camps er at samle eleverne og udfordre deres sproglige kompetencer, vække deres interesse og nysgerrighed efter at arbejde i det andet land og blive en aktiv del af JUMP. Future Camps for elever varer fire dage.

Future Camps er en mulighed for at mødes på tværs af den dansk-tyske grænse. Aktiviteterne er delt i to: *teoretisk* og *praktisk* arbejde, hvor man arbejder sammen i hold på tværs af nationalitet.

Under det teoretiske arbejde bliver der ved hjælp af den pædagogiske metode *fremtidsværkstedet* faciliteret aktiviteter hvor eleverne ved hjælp af

deres egne refleksioner kan bidrage til udvikling og planlægning af hverdagen hjemme på deres skoler, i deres arbejdsmæssige situation og deres sociale liv. I de enkelte faser *kritik-*, *fantasi-* og *realitetsfase* fokuserer eleverne på selvvalgte problemstillinger, samt diskuterer og planlægger praktiske løsningsmuligheder. Fremtidsværkstederne udføres under overskriften "*det gode arbejde og det gode liv i regionen hvor jeg bor*".

I det praktiske arbejde fordeler deltagerne sig på workshops der bliver udbudt og her arbejder de med forskellige produktive projekter under Future Camp'en. Der bliver tilbudt meget forskellige aktiviteter, som rækker fra at spille musik (inklusiv en afslutningskoncert) over re- og upcycling af brugte møbler, cykelværksted eller skateboards til body painting eller forskellige teknikker til at sætte hår.

En anden vigtig aktivitet på Future Camps er en *Speakers Corner*. De enkelte elever fra alle partnerskolerne får her muligheden for at fortælle om deres mobilitetserfaringer under JUMP eller om deres arbejde på produktionsskolen. Tilhørerne får på den måde indblik i de muligheder, som projektet har at byde på.

Særlige events

Andre muligheder for ophold i udlandet indenfor JUMP er tværnationale **særlige events**, hvor eleverne ligeledes kan lære og arbejde sammen. Det var muligt at gennemføre én sådan særlig event om året.

Ved **sildemarkedet** i Stege 2016 måtte eleverne fra forskellige projektskoler sælge pandekager og "fish and chips" ved en bod, som blev ledet af entreprenøren Ton Vermeer. Ton Vermeer er indehaver af JUMP-netværkspartneren *StaySail* og var i denne funktion ekstern deltager på den første Future Camp for medarbejdere i april 2016. Her opstod også idéen til det samarbejde, som altså blev gennemført om sommeren ved sildemarkedet. En anden bod med JUMP-elever på sildemarkedet tilbød desuden body painting under ledelse af en lærer fra Lübeck. Idéen kom fra en tidligere Future Camp og blev så udført på Møn på sildemarkedet.

JUMP and Bike-turen langs den dansk-tyske grænse blev vores særlige event i 2017. Ved JUMP and 6

Bike kørte deltagere fra alle partnerskoler sammen med lærerne fra partnerskolen i Niebüll til Padborg over to dage. I løbet af den første dag havde vi planlagt et besøg ved *Achtruper Stuben*, som er endnu en JUMP-netværkspartner. Ejeren Jörg Windheuser præsenterede sit restaurant og tilbød deltagerne praktik- eller lærepladser. Under turen stod andre elever for forplejningen af cykelturisterne, og de blev også ledsaget af et mobilt cykelværksted som var udviklet under

en Future Camp.

I 2018 er cykel-eventen blevet til **Bed and Bike**-turen, som finder sted i nærheden af Multicenter Syd i Toreby. Den vil bygge på de erfaringer der blev gjort på JUMP&Bike-turen og arbejde med muligheder for beskæftigelse indenfor cykelturismen. Også dette arrangement bliver planlagt som en international aktivitet.

Mobilitetsmodeller i JUMP

Den følgende beskrivelse af de forskellige modeller, som blev brugt og udviklet i JUMP skal fremstille de forskellige måder igennem hvilke eleverne i JUMP er blevet mere mobile. Modellerne illustrerer altså forskellige veje som eleverne fra tyske eller danske produktionsskoler tog, for at få et kortvarigt arbejde, i form af et praktikophold, i det andet land, og som gjorde det muligt for dem at samle nye og internationale erhvervserfaringer. Ud over den prototypiske tre-trins-model blev der udviklet flere andre modeller i projektets forløb, som illustreres ved følgende eksempler.

"Tretrinsraketten"

Tretrinsraketten er den klassiske model, i form af ovennævnte mobilitetsfaser, til at fremme mobilitet indenfor JUMP. Ved

projektets planlægning var det meningen, at vejen til en praktik i udlandet primært skulle foretages igennem tre-trins-processen og mobilitetsfaserne. Idéen var at deltagerne skulle forberedes på at lære og arbejde på tværs af grænserne efterhånden som de gennemgik de forskellige mobilitetsfaser, som hele tiden blev forlænget. På *inspirationsturen*, som varer én dag og vækkes nysgerrigheden og efterfølges af nogle dages udveksling skolernes værksteder imellem. Allerede her tager man om muligt også kontakt med virksomheder. I virksomhederne gennemføres så en *praktik*, som varer to uger.

Selvom der var mange elever, der gennemgik denne model, blev det tydeligt, at elevernes behov og også praktikpladserne var for forskellige til at alle processer kunne dirigeres igennem denne model. En statistisk vurdering af alle eleverne viste desuden, at virksomheden og også elevens alder spiller en stor rolle, i forhold til om en elev tilslutter sig denne model. Nogle virksomheder er mere fleksible, i forhold til beslutningen om at tilbyde praktik, og andre holder meget fast i tretrinsraketten. Yngre deltagere har desuden en tilbøjelighed til at vælge tretrins-modellen, da den tilbyder en mere forsigtig og langsommere fremgangsmåde.

Pandekage-modellen

En anden model til at skabe arbejdserfaring i udlandet er **pandekage-modellen**. Denne model er opkaldt efter den event, som

eleverne deltog i i Stege sommeren 2016, nemlig sildemarkedet hvor de bagte og solgte pandekager. Denne idé opstod flere måneder før, da Ton Vermeer fra netværkspartneren *StaySail* var til stede på en *Future Camp* for lærere som oplægsholder. I løbet af dette møde, mellem lærere og en repræsentant for en virksomhed, opstod idéen om at knytte *StaySail* og internationale erhvervserfaringer for produktionsskoleeleverne sammen til en pop-up-bod med pandekager på

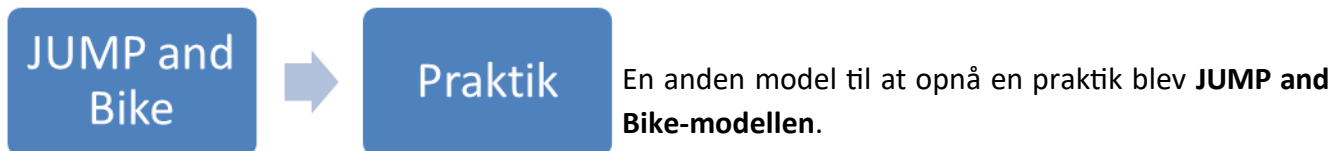

Steges sildemarked. Interesserede elever blev i forvejen per mail forberedt på, hvad deres arbejde skulle gå ud på, så at det var muligt for dem at orientere sig lidt hjemmefra. To elever fra Niebüll blev fulgt til Stege i weekenden af lærere fra deres egen institution. I to dage måtte eleverne forholde sig til arbejdsanvisninger og et nyt sprog, og stille sig omstillingsparate og serviceorienterede. På grund af konkurrenter på markedet, blev der kun solgt pandekager den første dag

og dernæst fish and chips på andendagen. Da den sidste bod var taget ned, fik to elever tilbudt en praktik hos *StaySail* som de gennemførte et par uger efter. Eleverne fik lov til at arbejde med alle *StaySails* forskellige opgaver i to uger.

Pandekage-modellen viser, at man nogle gange har brug for at kunne gå alternative veje for at komme i praktik. Begge eleverne havde i forvejen slet ikke tænkt over, om de ville komme i praktik. De havde allerede deltaget i nogle JUMP-aktiviteter, men først efter at eleverne og entreprenøren kom direkte i kontakt, og lærte hinanden at kende i et fælles arbejdsmiljø, opstod deres gensidige interesse for et samarbejde i en praktik. Deltagernes personlige erfaringer og virksomhedens tilbagemelding blev inddraget i projektet og begge praktikanterne har efterfølgende været med i andre JUMP-aktiviteter.

JUMP and Bike-modellen

Her var det JUMP and Bike-eventen, som blev anledning til at komme i praktik. Efter megen forberedelse lykkedes det i sommeren 2017 at gennemføre en to-dages cykeltur fra Niebüll til Bov i nærheden af Padborg, hvor den dansk-tyske grænse blev krydset flere gange. Formålet med turen var ikke kun en fælles cykeltur som gruppepædagogisk aktivitet, men også at lære beskæftigelsesområder indenfor cykelturismen at kende og at opdage praktikmuligheder i regionen. Til dette formål var besøget hos *Achtruper Stuben* på turens første dag planlagt. Ejeren af restauranten, Jörg Windheuser, bød cykelturisterne velkommen, viste dem huset og forklarede dem de praktikmuligheder, som virksomheden har at byde på. Han gav et indblik i sin idé om socialt entreprenørskab, som handler om at også socialt dårligt stillede mennesker får tilgang til arbejdsmarkedet.

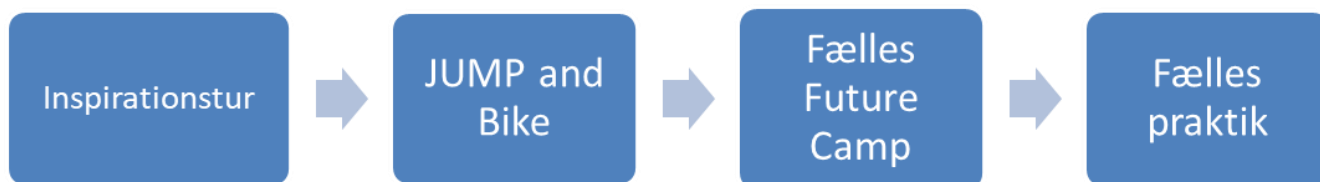
En af cykelturisterne, en produktionsskoleelev fra Danmark, syntes at det var noget for ham og spurgte projektlederen fra Niebüll om en praktikplads efter cykelturen. Efter turen blev der hurtigt lavet aftaler, så at interessen blev til en praktikplads og eleven kom til Achtrup igen otte uger senere, men denne gang som praktikant.

Denne model er et særtilfælde, også fordi praktikanten ikke havde deltaget i nogle projektaktiviteter inden han deltog i JUMP and Bike. Det var åbenbart ikke nødvendigt for ham at gennemgå alle trin i tretrinsraketten. Det direkte tilbud sammen med den direkte kontakt til virksomhedens indehaver var afgørende for hans interesse i en praktikplads. Uden den særlige kontekst, som JUMP and Bike stillede til rådighed, var praktikken sandsynligvis ikke blevet gennemført på samme måde.

Par-modellen

En yderligere mulighed for at gennemføre en praktik er **par-modellen**, hvor to deltagere kan gennemføre en praktik i en virksomhed sammen.

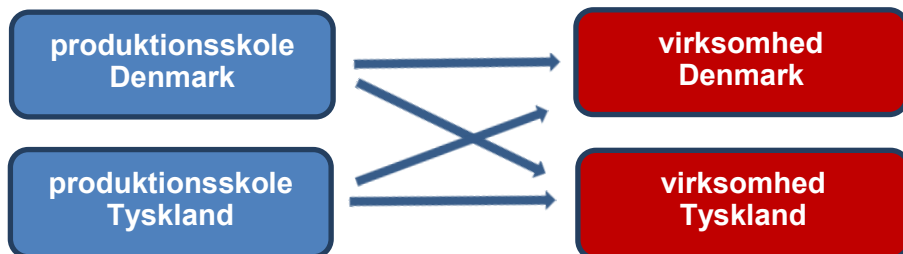

Det skete med to produktionsskoleelever fra Danmark, som kom i praktik i Niebüll. Det tog dog flere skridt før de kom så langt: En af de to praktikanter var med på en inspirationstur i Niebüll i maj 2017. På denne fik hun de første indtryk af omgivelserne. Indtrykket blev uddybet, da hun to måneder senere også deltog i JUMP and Bike-turen, der jo startede i Niebüll. Sammen med den anden praktikant tog hun så på Future Camp i oktober 2017. Der fortalte en dansk lærer fra Køge kontaktlæreren fra Niebüll, at disse to elever havde egentlig interesse i en praktik. Men elevernes betingelse var, at de kunne komme i praktik sammen. Mens den første elev især var interesseret i Niebüll og muligheden for at komme i

praktik i udlandet, havde den anden praktikant, som ikke havde været i kontakt med JUMP endnu inden hun tog på Future Camp, fremfor alt en faglig interesse. Hun ville nemlig tage en uddannelse som gartner. Så tog projektlederen fra Niebüll kontakt til *Gärtnerei Gmelin*, hvor de to så kom i praktik i to uger i november 2017.

Vanskeligheden ved denne model er, at man skal finde en virksomhed, som vil tage imod to praktikanter på samme tid. Også her ser vi ikke en lige vej igennem tretrins-modellen til praktikken. Denne model illustrerer, at deltagernes individuelle behov skal håndteres med opmærksomhed og fleksibilitet. Den fælles praktik åbnede muligheden for nye arbejds erfaringer for disse to elever.

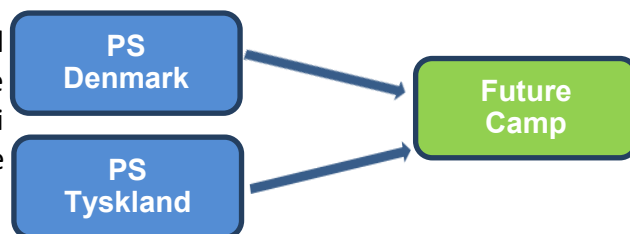
Alternative veje

Ud over de beskrevne modeller kan vi beskrive en række mønstre, som gjorde at elever i JUMP kunne finde vej til nye lærings- og arbejds erfaringer.

Det er et typisk for alle former for bevægelse, at for eksempel de forskellige mobilitetsfaser i JUMP i praksis ses kombineret i forskellige varianter.

Det har vist sig at være en vigtig indsigt, at vi skal tillade disse variationer, for reelt at muliggøre mobilitetserfaringer i JUMP. Hvis man holder fast i fastlåste, prototypiske modeller tager man ikke højde for kompleksiteten i samspillet mellem enkelte elever, produktionsskoler og virksomheder.

At åbne alternative veje for eleverne er også afhængigt af lærernes parathed til at gå med ned ad de alternative veje og måske at skulle sige farvel til de modeller man havde udviklet eller planer man havde lagt, sådan at noget nyt og brugbart kan opstå.

